

KOALICIJA ZA BORBU PROTIV GOVORA MRŽNJE I ZLOČINA IZ MRŽNJE
КОАЛИЦИЈА ЗА БОРБУ ПРОТИВ ГОВОРА МРЖЊЕ И ЗЛОЧИНА ИЗ МРЖЊЕ
COALITION FOR COMBAT AGAINST HATE SPEECH AND HATE CRIME

Klub parlamentarki Parlamenta Federacije BiH

[dopis sadrži ukupno 5 stranica]

04.10.2013.

PREDMET: Prijedlog amandmana na Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine - prijedlog krivičnopravne regulacije govora mržnje i zločina iz mržnje Sarajevskog otvorenog centra, ispred Koalicije za borbu protiv govora mržnje i zločina iz mržnje

Poštovani_a,

Pišemo Vas ispred Koalicije za borbu protiv govora mržnje i zločina iz mržnje, uspostavljene sa ciljem zagovaranja za adekvatnu zakonsku regulaciju krivičnih djela počinjenih iz mržnje i govora mržnje u krivičnim zakonima u Bosni i Hercegovini. Obraćamo Vas povodom planirane inicijative Kluba parlamentarki Parlamenta Federacije BiH da pokrene postupak izmjena i dopuna *Krivičnog zakona FBiH*. Ovim putem željeli smo Vam ispred naše Koalicije uputiti prijedlog amandmana na Krivični zakon Federacije BiH, kojima se govor mržnje i zločin iz mržnje definišu na sličan na kao što je to zakonski riješeno u susjednim Hrvatskoj i Srbiji, te regulišu kvalificirani oblici krivičnih djela na način kako je to učinjeno u *Krivičnom zakonu Republike Srpske* i *Krivičnom zakonu Brčko distrikta*.

U cilju što adekvatnije i detaljnije regulacije zločina iz mržnje u *Krivičnom zakonu FBiH*, naš prijedlog jeste da se:

1. izmijeni član 2 *Značaj izraza u ovom zakonu* Krivičnog zakona Federacije BiH, stav 33, te da se njime definiše da je:

(33) Krivično djelo učinjeno iz mržnje je svako krivično djelo kod koga je djelimična ili isključiva pobuda za izvršenje bila mržnja, odnosno netrpeljivost ili predrasuda prema oštećenom licu ili imovini, koja je zasnovana na njegovom stvarnom ili pretpostavljenom ličnom svojstvu, odnosno ličnom svojstvu lica sa kojim se oštećeni dovodi u vezu, kao što su nacionalna ili etnička pripadnost, boja kože, vjerska uvjerenja, spol, seksualna orijentacija, invaliditet, zdravstveno stanje, rodni identitet, jezik ili neko drugo lično svojstvo.

Dosadašnji stav 33. člana 2 Krivičnog zakona FBiH postaje stav 34.

2. dopuni član 49 *Opća pravila za odmjeravanje kazne* Krivičnog zakona Federacije BiH, te da se njemu doda stav 4, koji glasi:

(4) U slučajevima kada je krivično djelo učinjeno iz mržnje kako je propisano u članu 2 stav 33. ovog zakona, sud će to uzeti u obzir kao otežavajuću okolnost i odmjeriti veću kaznu, osim ako zakon ne propisuje teže kažnjavanje za kvalifikovani oblik krivičnog djela.

3. izmijeni član 166 *Ubistvo* Krivičnog zakona Federacije BiH, te u stavu 2 izmijeni tačka c, tako da glasi:

c)ko drugog usmrti iz mržnje.

4. izmijeni član 172 *Teška tjelesna ozljeda* Krivičnog zakona Federacije BiH, te se njegov stav 4 izmijeni, tako da glasi:

(4) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana počini iz mržnje kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

5. izmijeni član 203 *Silovanje* Krivičnog zakona Federacije BiH, te se izmijeni njegov stav 4, koji glasi:

(4) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana izvrši iz mržnje kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

6. dopuni član 287 *Teška krađa* Krivičnog zakona Federacije BiH, te da se stavu 1. ovog člana doda tačka e, koja glasi:

(e) iz mržnje.

7. izmijeni stav 2. člana 288 *Razbojnička krađa* Krivičnog zakona Federacije BiH, te da on glasi:

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana neka osoba s umišljajem teško tjelesno ozlijeđena, ili je to krivično djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi, ili ako je upotrijebljeno oružje ili opasno oruđe, ili ako je djelo učinjeno iz mržnje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

8. izmijeni stav 2. člana 289 *Razbojništvo* Krivičnog zakona Federacije BiH, te da on glasi:

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana neka osoba s umišljajem teško tjelesno ozlijeđena, ili je to krivično djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi, ili ako je upotrijebljeno oružje ili opasno oruđe, ili ako je djelo učinjeno iz mržnje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od najmanje pet godina.

9. izmijeni član 293 *Oštećenje tuđe stvari* Krivičnog zakona Federacije BiH, te da mu se izmijeni stav 3, tako da glasi:

(3) Ko krivično djelo iz stavova 1. i 2. ovog člana izvrši iz mržnje kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

10. dopuni član 323 *Izazivanje opće opasnosti* Krivičnog zakona Federacije BiH, te da se njemu doda stav 5, koji glasi:

(5) Ko krivična djela iz stavova 1, 2. i 3. ovog člana učini iz mržnje kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

10. izmijeni stav 1. člana 328 *Teška krivična djela protiv opće sigurnosti ljudi i imovine* Krivičnog zakona Federacije BiH, te da on glasi:

(1) Ako je krivičnim djelom iz člana 323. (Izazivanje opće opasnosti) st. od 1. do 3; člana 324. (Uništenje ili oštećenje važnih privrednih objekata ili javnih naprava) st. 1. i 2; člana 325. (Oštećenje zaštitnih naprava na radu) st. 1. i 2. i člana 326. (Nepropisno i nepravilno izvođenje građevinskih radova) stav 1. ovog zakona neka osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je prouzrokovana imovinska šteta velikih

razmjera, ili su ta krivična djela počinjena iz mržnje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Također, u cilju regulacije govora mržnje *Krivičnim zakonom Federacije BiH*, željeli bismo predložiti da se izmijeni **stav 2. člana 363 Neovlašteno posjedovanje ili ugrožavanje javnog reda putem radio ili televizijske stanice** *Krivičnog zakona Federacije BiH*, te da on glasi:

Ko putem štampe, radija, televizije, računarskog sistema ili mreže, na javnom skupu ili na bilo koji drugi način javno potiče ili javnosti učini dostupnim letke, slike, tekstove ili druge materijale kojima se zagovara, poziva ili podstiče na mržnju, diskriminaciju ili nasilje usmjerenu prema bilo kojem licu ili skupini lica zbog njihove rasne, vjerske, nacionalne ili etničke pripadnosti, porijekla, boje kože, spola, seksualne orijentacije, rodnog identiteta, invaliditeta, zdravstvenog statusa ili nekih drugih ličnih svojstava, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Razlog za upućivanje ovog prijedloga leži u činjenici da Bosna i Hercegovina, kao članica Vijeća Europe, treba što prije da uskladi krivične zakone sa konvencijama koji su sastavni dio *Anexa I Ustava BiH*, posebno *Međunarodne konvencije o uklanjanju svih oblika rasne diskriminacije* iz 1965. i *Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije u odnosu na žene* iz 1979, te da poštuje stavove Evropskog suda za ljudska prava vezane za neadekvatno regulisanje i procesuiranje zločina iz mržnje. Napominjemo da su članice Koalicije, koje u okviru svog djelovanja rade i na monitoringu govora mržnje i zločina iz mržnje, već u decembru 2012. godine skrenule pažnju državnim institucijama, na slučaj koji se desio u Mostaru.

Bosna i Hercegovina također je potpisala i ratificirala nekoliko Konvencija i Ugovora kako bi ispunila svoje obaveza u zakonskom smislu prema smanjivanju govora mržnje i pridržavanja prava na slobodu izražavanja, kao i borbe protiv zločina iz mržnje i njihove adekvatne regulacije.

Zločin iz mržnje već je 2010. godine regulisan krivičnim zakonima Republike Srpske i Brčko distrikta, a izmjenama i dopunama *Krivičnog zakona Republike Srpske* koje su već usvojene zločin iz mržnje u ovaj zakon uvodi se izričito, kao posebno krivično djelo motivisano predrasudom, na način kako je to definisano i u susjednim državama. Govor mržnje u medijima donekle je regulisan krivičnim zakonima FBiH i Brčko distrikta, međutim on predviđa samo odgovornost medija za prenošenje govora mržnje, a ne i pojedinaca koji taj govor izražavaju, te je njegova regulacija, za razliku od one u drugim državama, neadekvatna.

Sloboda izražavanja je zagantirana različitim instrumentima međunarodnog prava, između ostalih to su: *Evropska konvencija o ljudskim pravima i temeljnim slobodama*, ECHR (BiH je potpisala 2002.) čiji član 10 garantira svima slobodu izražavanja, *UN Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije*, ICERD (BiH je potpisala 1993.) i *UN Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima*, ICCPR (BiH

ga naslijedila 1993). Međutim korištenje slobode izražavanja samim ovim dokumentima uslovljeno usklađenošću sa neophodnim ograničenjima, između ostalog, prema ECHR, u cilju *zaštite ugleda i prava drugih*, a ICERD i ICCPR također naglašavaju potrebu krivične regulacije govora mržnje, tako da član 4(a) ICERD obavezuje potpisnice da *utvrde kao krivično djelo svako širenje ideja zasnovanih na superiornosti ili rasnoj mržnji*, a član 20 ICCPR predviđa da *svako pozivanje na nacionalnu, rasnu ili vjersku mržnju koje predstavlja podsticanje na huškanje, diskriminaciju, neprijateljstvo ili nasilje, treba biti zabranjeno zakonom*.

Također i samim *Zakonom o zabrani diskriminacije BiH*, tj. članom 4 zabranjuje se i *poticanje na diskriminaciju*, a članom 2 zabranjena je diskriminacija na osnovu: *rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze s nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i spola, spolnog izražavanja ili orijentacije, kao i svake druge okolnosti koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi prava i sloboda u svim oblastima javnog života*.

Preporukom Vijeća ministara Vijeća Europe o mjerama borbe protiv diskriminacije zasnovane na seksualnoj orijentaciji i rodnom identitetu, koja je usvojena također 2010. godine, detaljno su propisane mjere koje svaka država treba provesti da bi adekvatno regulisala i radila na suzbijanju govora mržnje i zločina iz mržnje.

Nadamo se da ćete uzeti u obzir naš prijedlog, te želimo naglasiti da smo Vam na raspolaganju ukoliko Vam budu potrebne bilo kakve dodatne informacije ili podaci, a ukoliko nas želite kontaktirati, molimo Vas da kontaktirate Vladanu Vasić na broj 065/358-006, e-mail vladana@soc.ba ili fax broj: +387 (0)33 200-073.

Lijep pozdrav,

Vladana Vasić,
u ime članica Koalicije za borbu protiv govora mržnje i zločina iz mržnje